

Porcupine Tree's Gavin Harrison

Sterdrummer tegen wil en dank? Het begint er voor Gavin Harrison steeds meer op te lijken. Met een indrukwekkende live-dvd in de winkels en een nieuwe studioalbum op komst is zijn band Porcupine Tree populairder dan ooit. Paradiso barstte tijdens het laatste concert bijna uit z'n voegen en de 43-jarige Engelsman stond onlangs als een van de grote namen op het Montreal Drumfest. Een flink contrast met de eerste twintig jaar van zijn carrière, waarin hij opereerde als veelgevraagde, maar relatief anonieme sessiedrummer.

tekst Dennis Boxem

Harrison zette begin jaren tachtig zijn eerste schreden in de professionele muziekbusiness en zijn cv omvat een halve encyclopedie aan Engelse en internationale popgeschiedenis. Iggy Pop, Dave Stewart, Level 42, Lisa Stansfield, Paul Young, Eros Ramazzotti; allemaal hadden ze zijn nummer in de telefoonklapper staan. Toch bleef zijn bekendheid beperkt, iets waar de man zelf overigens nauwelijks mee lijkt te zitten: 'Ik heb me nooit erg aangetrokken gevoeld door die hele glamourwereld. Ik ging nooit naar de juiste feestjes en heb ook geen vlotte babbel. Ik ben echt niet de hele dag bezig om mezelf te verkopen. Zo zit ik niet in elkaar. Soms vraag ik me wel eens af hoever ik had kunnen komen als ik wel zo'n vlotte jongen was geweest, maar zoals het nu gaat, vind ik het eigenlijk ook prima.

Hersenkrakers

In 1999 schreef Harrison zijn eerste lesboek. In *Rhythmic Illusions* en het daaropvolgende *Rhythmic Perspectives* behandelde hij zijn stokpaardjes: het gebruiken van verschuivingen binnen maatsoorten om zo de luisteraar op het verkeerde been te zetten.

Beide boeken werden bestsellers, en ook de daaropvolgende dvd's *Rhythmic Visions* en het onlangs verschenen *Rhythmic Horizons* doen het erg goed.

'Het idee dat ik dan 'ritmische illusies' noem, kreeg ik doordat ik wel eens iets op een plaat hoorde dat me op het verkeerde been zette. Je kent het vast wel: je hoort iemand iets spelen en er gebeurt iets vreemds waardoor je even niet begrijpt waar de tel zit. De eerste keer dat me zoiets overkwam, was bij Steve Gadd. Ik weet niet meer welk nummer, maar ik weet heel zeker dat het Gadd was. Op de een of andere manier leek het plotseling net alsof de tel een stuk naar voren verschoof. Ik heb die partij noot voor noot uitgeschreven, zodat ik begreep wat er precies aan de hand was.

'Dat verschuiven van partijen bleef me intrigeren. Eerst begon ik met simpele oefeningen uit een muzikale context, maar daar kwamen al snel veel meer theoretische slimmigheidjes bij. Ik ontdekte bijvoorbeeld het volgende: je kunt een simpele groove spelen met vier ledematen, maar zodra je binnen die groove een van de vier partijen laat verspringen, raak je helemaal de weg kwijt. En dat terwijl aan de volgorde en de duur van de noten niets verandert.

Alleen door het beginpunt een fractie te verschuiven wordt een partij van simpel ineens totaal onspeelbaar.

'De dingen die ik in *Rhythmic Illusions* behandelde, zijn dan ook niet bedoeld als muzikale ideeën voor de volgende top-40-hit. Het zijn hersenkrakers die misschien niet veel technische vaardigheid vragen om ze uit te voeren, maar wel moeilijk zijn te spelen. Ik heb jarenlang dit soort oefeningen gedaan zonder dat ik ze ooit in een muzikale situatie heb toegepast. Voor mij waren het in eerste instantie uitdagingen om mezelf een beter en onafhankelijker besef van timing aan te leren. Het grappige is dat ik een veel beter gevoel voor timing ontwikkelde. Door al die patronen van de geijkte twee en vier af te trekken wist ik ineens ook veel nauwkeuriger waar die twee en vier zaten.'

Testrit

Op *Deadwing* en *In Absentia*, de twee albums van Porcupine Tree die Harrison inspeelde, zijn legio voorbeelden van deze 'ritmische illusies' te vinden; creatieve grooves met daarbinnen verschuivende

Harrison's favoriete platen

Gavin Harrison deed studiowerk voor vele bekende artiesten, maar zijn persoonlijke favorieten zijn naast de albums van Porcupine Tree toch vaak de wat minder bekende acts. Hieronder Harrison's tien favoriete cd's in willekeurige volgorde.

- Porcupine Tree - *Deadwing*
- Porcupine Tree - *In Absentia*
- Franco Battiato - *L'Imboscata*
- Yasuaki Shimizu - *Aduna*
- Mick Karn - *The Tooth Mother*
- Dave Stewart & Barbara Gaskin - *The Big Idea*
- Jakko Jakszyk - *Glee Club*
- Incognito - *Inside Life*
- Lewis Taylor - *Lewis 2*
- Shooter - *And Your Point...*

Diana Nitschke

Diana Nitschke

Diana Nitschke www.lidschlag.net

(c) Diana Nitschke www.lidschlag.net

'Soms is goed genoeg ook precies zoals je het zegt: goed genoeg.'

accenten. Harrison past het op allerlei manieren toe, als kleine muzikale grapjes die de nodige peper toevoegen zonder de muziek nodeloos ingewikkeld te maken.

'Porcupine Tree is de eerste band waarin ik op grotere schaal gebruik kan maken van ritmische illusies. Natuurlijk gebruikte ik het wel eens sporadisch in sessiewerk als een producer bijvoorbeeld vroeg om iets dat net niet halftime of net niet double-time klinkt. Maar dat zijn meer een soort noodgrepen waarbij je iemand probeert te helpen die niet kan uitleggen wat hij nou precies wil horen. Bij Porcupine Tree kan ik die verschuivingen ook daadwerkelijk onderdeel laten worden van de compositie. Vreemd genoeg werd ik voor die band gevraagd (Harrison verving in 2002 drummer Chris Maitland; red.) zonder dat ze ook maar enig idee hadden dat ik met dit soort dingen bezig was.

'Ik heb afgelopen week net de laatste hand gelegd aan de drumpartijen voor het nieuwe Porcupine Tree-album. Dat was dit keer wel een aparte ervaring

omdat we zes van die tracks al heel veel live hadden gespeeld. Meestal doe je dat pas nádat je een album hebt opgenomen. De tour die we net hebben afgerond was eigenlijk bedoeld om onze nieuwe live-dvd te promoten, maar vlak voordat we op pad gingen vroeg Steven (Wilson, zanger en oprichter van Porcupine Tree; red.) of we het misschien een goed idee vonden om een van de nieuwe tracks alvast live te spelen. Ik reageerde daarop met de vraag of we niet alle tracks die we hadden alvast live konden spelen, als een soort testrit. De band had daar wel oren naar, maar dat had tegelijkertijd nogal wat voeten in aarde.'

Worstelen

'Onder de fans van Porcupine Tree heerst een enorme bootlegcultuur. Er is zelfs een website waar je zo'n beetje ieder optreden dat we ooit hebben gedaan kunt downloaden. Mensen gaan daar echt heel ver in. We hebben zelfs een keer iemand de zaal uitgezet die een professionele studiorecorder mee naar binnen

had gesleept. Dat kan natuurlijk niet, zeker niet als je tracks gaat spelen die nog niet uitgebracht. We hebben onze fans nadrukkelijk verzocht om geen opnamen te maken en vooraf hebben we ook alle websites verzocht om eventuele opnamen niet online te plaatsen of te verwijderen. Het was een gok, maar die is enorm goed uitgepakt. Onze fans hebben als eerste het nieuwe materiaal gehoord en hebben tegelijkertijd het fatsoen gehad om niets daarvan online te zetten.

'Ik heb de hele tour de tijd gehad om mijn drumpartijen te perfectioneren en ik heb alle mogelijke fills en voicings kunnen uitproberen. We hebben alle optredens opgenomen om terug te kunnen luisteren, maar uiteindelijk heb ik daar niets mee gedaan. Ik heb nagenoeg dezelfde partijen gespeeld als de laatste avond van de tour. Grappig genoeg waren die partijen wel stuk voor stuk simpeler en organischer dan wat ik op de demo's speelde. Met de laatste twee tracks, de nummers die we dus niet live hebben kunnen uitproberen, heb ik vervolgens eindeloos zitten worstelen. Die partijen wilde ik natuurlijk minstens zo goed hebben als de rest.

'De nieuwe cd van Porcupine Tree moet ergens rond april uitkomen en dan gaan we weer uitgebreid touren. Onze *fanbase* is nog steeds heel erg aan het groeien en deze komende tournee is de eerste waarbij de Europese, Amerikaanse en Aziatische delen van de tour worden geregeld door kantoren die ook in de regio zitten. Dat moet een groot gedeelte van het regelwerk enorm versimpelen. Wat dat betreft is het ook erg fijn om in een band te zitten die heel erg aan >>

'Ik wilde mijn brood verdienen met drummen.'

Diana Nitschke

(c) Diana Nitschke www.lidschlag.net

(c) Diana Nitschke www.lidschlag.net

>> het groeien is, zeker in een periode dat de meeste dingen in de muziekindustrie juist op zijn retour zijn.'

Noodgrepen

Harrison deed de opnamen voor het nieuwe album in zijn eigen studio, een grote ruimte bij zijn huis in Londen. Daar nam hij ook het vorige album van Porcupine Tree op en werden beide les-dvd's gefilmd. 'De laatste jaren kom ik amper nog in grote studio's. Ik doe bijna alles thuis. Dat scheelt toch weer de kosten van een halve studiodag opbouwen en een sound maken. Het is zelfs zo dat ik daardoor meer werk heb gekregen. Het draait uiteindelijk allemaal om geld.

'Ik moet ergens een beetje lachen als mensen zeggen dat het de laatste jaren zo slecht gaat met de muziekbusiness. Het gaat al slecht met die business sinds halverwege de jaren tachtig, toen ik als drummer begon. Vraag het maar eens aan de echte studiomuzikanten. Het bezuinigen op tijd en geld bij opnamen begon al 25 jaar geleden. Toen werd alles nog op tape gedaan en was het knippen en plakken natuurlijk allemaal nog niet zo gemakkelijk. In die tijd had ik veel werk omdat ik een song in één take kon inspelen, terwijl de vaste drummer van de band daar misschien drie takes voor nodig had. Zo werd een halve dag studiotijd bespaard en misschien een hele dag mixen. Noodgrepen, vond ik toen, want op de kosten van een hele albumproductie scheelt dat natuurlijk nauwelijks.

'Tegenwoordig hebben ze na twee maten spelen al genoeg. Het is makkelijker te knippen en te plakken dan even de track uit te spelen. Dat vind ik toch wel erg jammer. Eind jaren zeventig, begin jaren tachtig werd daar niet zo nauw gekeken. Toen kon iedere band met een *major deal* weken de studio in om een album op te nemen. Maar die tijden waren al voorbij toen ik begon.'

Postorder drums

'Ik heb er niet bewust voor gekozen om mijn eigen studio te bouwen, dat is vanzelf zo gegroeid. Voordat ik dit huis kreeg, had ik nog nooit ergens gewoond waar ik een drumstel neer kon zetten. Dit huis had die extra ruimte wel, dus ik heb daar meteen gebruik van gemaakt. Ik heb eerst een geïsoleerde ruimte gebouwd, zodat ik gewoon lekker kon studeren en zo af en toe eens met een band repeteren. In de loop der tijd experimenteer je dan eens met wat microfoons en zo groeit dat uit tot een volledig uitgeruste studio waar continu een volledig uitgemixte drumkit in staat.

'Mensen kunnen me muziek sturen in alle mogelijke formaten. Ik kan er een drumpartij bij inspelen, en daarna gaat het zo op een dvd'tje met de post de deur uit. Studiodrums via postorder. Ik kan hier lekker zelf bepalen wanneer ik ga spelen en wat ik ga spelen. Als ik het vijftien keer over wil doen, dan heeft niemand er last van. Ik kan mijn studio binnenlopen en vijf minuten later de eerste take instarten. Het enige risico dat je loopt, is dat je eindeloos gaat

proberen dingen te verbeteren en veranderen en uiteindelijk dus nooit wat afmaakt.'

Gezonde stress

'Die mogelijkheid om zelf je schema te bepalen is voor mij ideaal, simpelweg omdat er altijd dagen zijn waarop je niet lekker speelt. Of het nu is omdat je de dag ervoor iets te uitbundig gesport hebt, of net te weinig geslapen; het gebeurt iedereen wel eens. Soms ga je achter je instrument zitten en voelt het allemaal net niet lekker aan, soms komen de dingen niet zo soepel uit je vingers als gebruikelijk. Ook de grote jongens hebben daar last van, hoor. Als je in een dure, gehuurde studio zit, bijt je daar doorheen en doe je zo goed mogelijk je best. Hier kan ik gewoon een uur of zelfs een dag wat anders doen en de volgende dag weer binnenlopen om het allemaal nog een keer te proberen.

Het enige wat ik daarbij wel eens mis, is de feedback. Hier zit ik meestal helemaal in mijn uppie mijn werk te doen. Speel je in een grote studio, dan staan er minimaal een producer en een technicus in de controlekamer, lopen er wat gestressede medemuzikanten rond en is er iemand van de platenmaatschappij die alles zo snel en goedkoop mogelijk gedaan wil zien. Dat geeft een soort gezonde stress die je onverwacht veel beter kan laten presteren. Dat mis ik wel eens hier.'

Te gek medium

'Nadat ik twee boeken had geschreven, besefte ik dat een boek, ook als er een cd bij zit, toch een beperkt >>

>> medium is. Ik weet nog dat ik in 1983 de eerste les-video van Steve Gadd zag; die heb ik grijsgedraaid. Daar heb ik zoveel van geleerd. Het is goed en nuttig om de noten te zien en te horen hoe het gespeeld wordt, maar als je iemand ziet spelen, begrijp je veel sneller wat er nou precies gaande is.

'Mijn studio is vrij groot, en aangezien er al een volledig uitgemikte drumset stond, was het de ideale plek om voor weinig geld een dvd op te nemen. De eerste dvd, *Rhythmic Visions*, is uitgebracht via Warner Brothers; de tweede, *Rhythmic Horizons*, breng ik in eigen beheer uit. Simpelweg omdat de markt voor les-dvd's vrij klein is en ik het dan lekker allemaal zelf in de hand heb. Beide dvd's zijn echt low budget opgenomen. Dat is er wel een beetje aan af te zien, want er zijn geen spectaculaire effecten of lichttoestanden, maar alles is duidelijk in beeld gebracht en de geluidskwaliteit is eersteklas, al zeg ik het zelf.'

'Bij beide dvd's heb ik alles, maar dan ook echt alles, zelf gedaan. De camera's stonden op statief, de belichting was vast en verder heb ik het script, de opnamen en de editing zelf gedaan. Dvd is wel een te gek medium trouwens, want je kunt op één schijfje echt bakken materiaal kwijt.'

Noodzakelijk kwaad

'Ik heb nooit de ambitie gehad om een wereldberoemde drummer te worden. Ik wilde van jongs af aan maar één ding en dat was gewoon mijn brood verdienen met drummen. Dat is het enige dat ik ooit heb willen worden, professioneel drummer; geen popster, geen wereldberoemd artiest, gewoon iemand die de hele dag muziek kan maken en aan het eind van de maand genoeg geld heeft om de huur te betalen.

'Ik heb ook nooit echt de behoefte gehad om mezelf te pushen om sneller of technischer te gaan spelen. Dat was meer een soort noodzakelijk kwaad. Ik vind mezelf geen fantastische dubbele-bassdrummer, bijvoorbeeld. Daar zit ik dan ook helemaal niet mee. Je moet niet overal de beste in willen zijn. Soms is goed genoeg ook precies zoals je het zegt: goed genoeg. Ik kreeg er een kick van om met timing van alles te doen. Time is een soort stroop die op te delen is in oneindig veel verschillende stukjes. Daar ligt voor mij de uitdaging.' ■

Edkie

De spullen van Gavin Harrison

Sonor Designer Maple drums met Earth finish

- 8"x8" tom
- 10"x8" tom
- 12"x9" tom
- 14"x12" floortom
- 16"x14" floortom
- 22"x17" bassdrum

Wisselende snaredrums, meestal een 14" als hoofdsnaredrum met een 12" als tweede snaredrum links naast de hi-hat.

Zildjian bekkens

- 14" Oriental China Trash
- 5" custom made chimes
- 13" K hi-hat
- 19" K crash
- 6" A Custom splash

8" EFX

- 15" A Custom crash
- 20" K ride
- 18" A Custom crash
- 12" Oriental China Trash
- 18" A Custom china

Vic Firth stokken

Verschillende modellen, waaronder de SD1, Rock en 5A Extreme

Remo vellen

Remo Coated Emperors op de toms met Ambassador ondervellen, Emperor X op de snaredrums en een Powerstroke 3 op de bassdrum

S-Hoops spanranden op de snaredrum